

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se sena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanj velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika izide prihodnja številka „Slovenca“ v četrtek 1. julija.

Noroglave želje Italijanov.

Laška lakomnost in požrešnost presega vse, kar si mora človek misliti o kakem šovinističnem narodu. Na vseh bojiščih tepeni in zaznamovani z ropom na sv. očetu papežu stezajo svoje roke vedno dalje. Po milosti in s pomočjo Francozov so skrpali svoje kraljestvo skupaj, ter sklicavali se pri tem na princip narodnosti, rekši, da koder se laški govori, todi je laška zemlja in se mora združiti z Italijo. Na podlagi in z ozirom na ta v sedanjem času na površji stoječi princip narodnosti odpustila se je ali vsaj nekako pregledala vsa njih zvižča nasproti Avstriji, njih brutalno postopanje proti sv. očetu, kteremu so brez vsacega pravnega nazivka vzeli deželo in mesto Rim; še na princip narodnosti se nasproti sv. očetu ne morejo sklicavati, kajti papeži so vsi Italijani, tedaj domačini, ter so vladali v duhu in prikladno laškemu življu. Kralja neapolitanskega in vojvode toskanskega, parmskega in modenskega so pregnali, češ, da so tujci, akoravno ti tujci niso germanizirali ali kaj takega. Avstriji so vzeli leta 1859 s pomočjo Napoleona Lombardijo, leta 1866 pa s pomočjo Prusov Beneško. Da so jim vsa ta nasilstva obveljala, zahvaliti se imajo ne svoji moči in sili, ker so bili navadno tepeni na suhem in na morji, ampak vse to so jim pripustile ve-

levlasti Anglija, Francoska in Nemčija. Na Angleskem je tačas vladal Gladstone, in njega so Italijani pridobili s pretiranimi poročili o krutosti avstrijske vlade. Napoleon III. bil je prostomavtar in zavezal se je laškim karbonarjem s prisego, da bo pomagal Italijo vkup skrpiti in papeža oropati. Proti Avstriji je Napoleon rad v boj šel, papeža oropati pa se je vendar obotavljal, zato so mu karbonarji grozili s smrtjo in res tudi poskusili, vmoriti ga. Tako strahovan je Napoleon nazadnje vse privolil, in hrabra laška vojska je marširala zoper majhno deželico papeževo, ter mu Rim vzela. Bismark je odobril ta junaški čin, ker so mu bili Lahii zavezniki zoper Avstrijo, sicer pa je tudi Prusija špekulirala na zedinjenje vseh Nemcev, in je tedaj v veljavo stopila prislovica „similis simili gaudet“ ali pa „gliha vkup štrih“; kajti tudi Bismark je oropal hanoveranskega kralja; vzela mu je deželo in krono, nazadnje mu je še premoženje izplenil.

Rusija se za vse to ni brigala, temveč le zbirala svoje moči, da popravi poraz od krimske vojske, ter da razruši Turčijo, česar jej l. 1854 niso pustili. Tedaj je ostala le še Avstrija kot nasprotnica zedinjene Italije, in ojej kot katoliški vlasti bi se bilo spodobilo, da zabrani oropanje papeža. Pa v Avstriji so tačas vladali liberalci, kteri so še simpatizirali z laškimi prekucubii in karbonarji, ter v roke ploskali, ko so Lahii Rim vzeli. Tako je bil sv. oče od vseh strani zapuščen, Italija in Prusija pa sta obdržali vse pograbljene dežele.

Tedaj ne moč in hrabrost laška, temveč le ugodno politično položeno omogočilo je zedinjeno Italijo.

Namesto pa, da bi se Lahii le na tihem veselili, da so tako srečo imeli, da so jim cele dežele v naročje padale, ko so bili na suhem in na morji tepeni, začela je njih lakomnost po novih deželah le vedno bolj rasti. Prej so se sklicavali na princip narodnosti, zdaj pa, ko imajo Italijo že celo vpup, in ker vedo, da je v naših primorskih deželah le nekaj kop Lahov, s kterimi bi jim ne bilo dosti pomagano, izmislili so si drug princip za opravičenje svoje grabežljivosti. Zdaj hočejo na enkrat „natorne“ meje, pravijo, da se mora Italija razširiti do Reke, do Vrhnike in do Triglava. Da je pa ta izgovor od „natornih“ mej jako smešen in noroglav, tega nam menda ni treba povdarjati. Z isto pravico bi Avstrija lahko rekla, da je nje natorna meja proti Italiji reka Po, ki je delala prej mejo. Ravno tako so karpatske planine natorna meja med Avstrijo in Rusijo, in poslednja bi po istem pravu smela zahtevati, naj jej Avstrija odstopi celo Galicijo in Bukovino, ker so Karpatate natorna meja med obema državama. Pa Rusija kaj takega še nikdar ni omenila, ker je preveč možka in pravična država, in se ne poslužuje takih zvižč in piškavih izgovorov. Če Italija seže do Vrhnike, potem lahko strahujejo tudi celo ljubljansko polje not do Kamnika in Kranja. Sicer pa bi z isto pravico lahko rekli, da so kamniške gore natorna meja Italije, ker tam je res svet

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

8. Podpihovalci.

(Dalje.)

„Janko“, reče Filip, „ti si junak, ti si poštenjak, ti si mi človek, vsak palec tebe je zlata vreden, no, ti si moj zlati prijatelj. Na svojega Filipa se moreš zanesti vsako uro, vsak hip, bodi živ ali mrtev, do groba.“

„Janko je res zlata vreden človek, on je zlata duša“, beseduje kolar. „Ne zavidam mu, da je srečen, pa sreče tudi nobeden bolje ne zasluži nego on. Tudi jaz jo moram bolje napreči. Bil sem na psu, zdaj sem na oslu, z naprej čem pa na konja, kdo bo zmeraj delal, kolaril in koval. Veselo bom jel živeti, dokler mošnja ne izdihne; rajali bomo, dokler bo imela kaj srca. No, potlej grem pa v vojake, če bom zá-nje, ali pa k bričem, rujem in pulim se od nekdanj rad. Nekaj sem se v šoli naučil, učitelj nas je rad imel, pa dobrih rok je bil in pa dobrega srca, saj nas je neprenehoma za ušesa in za lase k sebi pritiskal, na srce; ni vrag, da bi kaj ne bil, vsaj tisti, ki ima dve zvezdi, če pa to ne, bom pa kak puščavnik. Veselo bomo živeli, pa vruga za prijatla imeli, pa pojde, če ne tče, pa kaplja.“

„Varuj se vruga,“ reče Janko, „vrag je

vrag, še namalan ni prijeten. To imaš pa res prav, da človek le enkrat živi na tem čudnem svetu in tedaj družega ne ostane, kakor da ga uživa.“

„Istina, gola istina,“ pravi smeja se mlinar z Jarovine. „Gospodar mlinar pametno govori? Kdo bi se z delom ukvarjal, ne vem, zakaj neki? Stari Prašnik se je potil noč in dan kakor živina. Pa kaj ima zdaj od tega? Nič nima; ne toliko, kolikor pod nohtom črnega. Otroci naj skrbje sami zá-se, če hočejo kaj imeti. Še tega se mi manjka, da stradam zavoljo otrok. Kaj še? Otroci niso hvaležni in kar bi s trudom skupaj spravil, to bi lahko živni za menoj pogнали, da bi šlo kakor gine sneg, ko ga solnce taja.“

„Prijatelj“, dč logar kazarec izpraznivši, „mislim, da stari se tije ravno v pravem času umaknil, pa stara je tudi pametno storila. Ona dva sta bila še iz starih časov, ko so nosili pri klobukih še take okrajke, da bi bil ž njimi lahko meglo rezal. Kako sta kričala pa vpila kakor da bi kje gorelo ali kakor da bi se jima mlin poderal nad glavama, če je le kdo samo v kozarec pogledal! A, kaj stari, ti se porinejo med šaro, pa je.“

„Kaj, kaj?“ rezko praša kupec, „stara dva, to rečem, sta imela več v petah ko mlinarica v glavi. Ja kaj pa je? Saj ni za nič, za no-

beno ljubo stvar ni. Še za samostan bi bila presveta, ta bogomoljka. Janko, le ne daj, da bi te slepila, pokaži, da si mož, da ona mora tiho biti, tiho kakor svetnik v cerkvi.“

„Prav govoriš, Grabež, res je tako, prav praviš,“ se usti kolar; „to ti je putka in pa kokljica, ki sem pa tje teka in se strašno boji, da bi se neumni Janko ne opil.“

„Mrda, kakor lisica, ki zobati ni mogla kislega grojzda, ali pa tista baba Maruša, kader jesih (óset) pije. Kaj nismo ljudje? Čemu nas bo gledala, kakor naša mačka mojega kod reža? ko bi bila moja žena, vsak dan bi je pameti učil, dopoldan in popoldan, dopoldan, da bi dobra bila, popoldan, da bi poredna ne bila,“ čeljusta logar Filip čašo si nalivaje.

„Katinko le na miru pusti. Malo čudna je, pa to nič ne de. No, kaj pa ti tukaj? kaj zevaš na-me kakor . . . ? Ne vidiš, da so sklenice prazne? so kozarci prazni, da? dečko, hajdi pa prinesi!“ upije Janko nad fantom, že pijan.

„Ata! mama so rekli, da je že dosti, da ni treba več, pa pozno je tudi, gostje pojdejo skoro domu,“ odgovori otrok oplašen.

„Haha, ha,“ ruga se kupec, „le glejte! krilo se ne dá skriti. Gospodinja nam vrata kaže. Bratje, hajdmo! če je taka, da moramo iti, pa na noge; če ne, bo naš Janček še s

proti štajarski in koroški strani zaprt, proti južni strani pa odprt, in če je ta stran že pri Vrhniku laška, zakaj ne tudi v Ljubljani? Toda, ali je besedi vredno, da bi take noroglavosti zavračali, kakor jih pišeta laška pisatelja Bonghi in Fambri? Izdelala sta namreč knjigo, v kateri Avstriji svetujeta, naj Lahom z lepa odstopi celo Primorje, to je Goriško, Trst, Istro in pa notranjsko stran; in da postane potem Italija prijateljica Avstrije, ter jej bo pomagala, da dobi na Turškem odškodovanje za te dežele. Smešno!

Avstrija ne potrebuje laškega prijateljstva in se ne briga za sovraštvo Italijanov. Kaj bodo ti revčki nam pomagali; Avstrija je močna dovolj, da se sama obdrži kot velevlad; sicer pa tudi narodi na Turškem niso ovce, da bi se kar tako barantalo z njimi.

Ti šemasti Italijani so se kviško povzdignili na podlagi narodnostnega principa; zdaj pa hočejo ta princip z nogami teptati, ter se nič ne zmenijo za to, da bi s temi izmišljenimi mejami raztrgali naš slovenski narod na dva kosa! Naj pazijo, da jim tako postopanje ne postane pogubno! Kajti nikdo brez kazni ne vdari svojega očeta, in če je Italija otrok narodnostnega principa, mora ta princip povsodi in vselej spoštovati, sicer si koplje sama svoj grob.

Na take neumne impertinence ne vemo drugega odgovora, ko to: Lahe zopet koža srbi, in prosijo, da bi jim Avstrija zopet enkrat po grbi dala, kakor pri Kustoci in Visu. Ko bi se našel v Avstriji kak minister, da bi zamogel podpisati tako pogodbo, vsled ktere bi slovensko Primorje in Notranjska prišla pod laško oblast, vzdignil se bo ves slovenski narod, kakor Tirolci leta 1809, ter z orožjem v roci protestiral zoper tako pogodbo, in na lastno odgovornost zapodil furlansko druhal čez mejo.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 25. junija.

Od vseh strani se potrjuje, da bodo odstopili štirje ministri, namreč Horst, Korb, Stremayr in Kriegssau. Med novimi kandidati se imenujejo: Dunajevski za kupčijstvo, grof Welsersheimb za deželno brambo, Weiss pl. Starkenfels za denarstvo; poleg teh se imenujejo še baron Mayrau, dvorni svetovalec Höfken, dv. svetovalec Beck, baron Streit, ces. namestnik baron Weber, Slovenec baron Gödel in še več drugih; da vsi ti ne morejo ministri postati, je jasno.

V Pragi je bil slovesen pogreb dr. Braunerja, vdeležili so se ga vsi narodni zavodi in društva.

Solnograški deželni zbor je dovolil učiteljem za daljnih deset let, da smejo tudi orgljati in službo cerkovnika opravljati. Liberalci so se temu upirali.

Moravski deželni zbor je vzel češko realko v Prosnici v svojo oskrbo.

Hrvaški zbor je ban pomiril gledé znanega ukaza finančnega vodje Davida, vsled kterega bi se morali davkarski uradniki učiti madjarskega jezika. Ogerska vlada je rekla, da hoče ta ukaz preklicati, ako se na zagrebški univerzi odpre stolica za madjarski jezik, tako da se uradnikom priložnost ponudi, naučiti se madjarščine.

Gorenje avstrijski deželni zbor prosi vlado, da bi izdelala novo obrtnijsko postavo, in sicer tako, da bi se uredilo najemanje učencev in zadružne zadeve, da bi moral vsak mojster izkazati svojo zmožnost, da bi se barantanje kolikor mogoče odpravilo, in da bi se ne dovolilo preveč gostilnic. V teh točkah so bili edini konservativci in liberalci. Tisti posestniki deželnovknjiženih hiš, ki jim je državni zbor volilno pravico v velikim posestvu odrekel, prosijo, naj se jim ta pravica nazaj dá.

Češkemu deželnemu zboru je došlo mnogo prošenj zoper ministerski ukaz o ravnopravnosti jezikov. Zeithammer je izrazil svojo

nevoljo, zakaj se ta ukaz imenuje povsodi „sprachenzwangverordnung“, in zakaj deželni odbor to dovoli. Nihče ni prisiljen, biti uradnik; ako hoče med Slovani službo dobiti, mora se učiti slovanskega jezika, in to se potem imenuje „sprachenzwang“; ali to pa ni „sprachenzwang“, ako se slovanski otroci že od njezne mladosti počenši mučijo z nemščino?!

Štajarskemu in moravskemu deželnemu zboru je došlo mnogo prošenj, naj bi se omejile poroke revnih ljudi, in naj bi ne bilo vsakemu dovoljeno, ženiti se.

Isterski deželni zbor je že skončal svoje delo, ter bil sklenjen.

Zdaj priznavajo že tudi nemški listi, da bo češki deželni zbor razpuščen, bržko zavrže **volilno spremembo**, kakor jo vlada predlaga. Češki listi pa pristavljajo, da bodo za tem sledili še drugi vladni koraki v smislu sprave in državnih koristi, kateri se ustavovercem ne bodo dopadali.

Vnanje države.

V **Rimu** so bile te dni občinske volitve in zmagala je katoliška stranka, ker so jej letos sv. oče dovolili udeležbo pri volitvi. Ta zmaga v glavnem mestu Italije je liberalce na Laškem in tudi drugodi zelo ostrašila.

Konferenca v Berlinu je edina v tem, da mora Turčija Grkom odstopiti en kos Tesalije in Epira. Turki pa nečejo od tega nič slišati in tudi Albanci ne. Zdaj tedaj nastane vprašanje, kdo bo Turka prisilil, da izpolni ukaze berlinske konference? Dokler se to prašanje ne reši, tako dolgo je delovanje konference brez koristi; kajti Grki sami so preslabi, da bi se zamogli meriti s Turkom.

Naša vlada se bojda poteguje za avtonomijo Albancev, ter neče dalje podpirati Turčije.

Izvirni dopisi.

Iz postojnskega okraja, 21. rožnika. Tudi pri nas na Notranjskem nas je začelo strašiti hudo vreme s pogubonosno točo. Pretečeni teden se je vsaki dan vtila po večkrat ploha dežja; naližaki in solnčni žarki so

šibo dobil, ta bo lepa. Ustanimo prijatli, pa hajdimo k Debeljaku, jaz plačam vse.“

„Stojte,“ zagrmí Janko srdito, „bote videli, kdo je gospodar pri hiši.“ Lopne po dečku, pa ga ne zadene, pa se nad njim zadere: „Tako dobiš drugi pot za komat, ti smet ti, da se ti bo zablistalo, da boš vedel drugi pot, kdo je gospodar pri hiši. Zgubi se, pa urno prinesi vina polne steklenice. Ne čakaj mi, če ne, te preklepljem, da bodo cape od tebe letele.“

Dečko odleti, kar ga noge neso, in jokaje pride dol k materi v klet. Praša ga Katinka, kaj mu je, pa še njo posolijo solze. Dá mu, da nese. Pijanci pijo dalje, kriče in upijejo, pojo neslane pesmi. Bučé kakor zblazneli, tako da se memo gredoči ustavljajo in pri ogradi poslušajo, kaj se pač godi.

Katinko je bilo strah in sram, ni vedela, kaj bi počela. Spet pošlje otroka k očetu, da naj jim reče: „ata! gospodinja prosijo gospodarja, naj pridejo gospodar za trenutek v hišo.“ Janko jej da odgovoriti ježno: naj ga v miru pusti, da je že sam dosti pameten, pa da ni treba, da bi mu kdo pamet solil. Zdaj se žena premaga in sama odide k možu na vrt in mu šepne nekaj besedi. Drugi pijanci so se posmehovali. „To je pridga,“ reče eden. „Ni še, pa bo, to je le napoved, pridga bo zvečer, ko mi odidemo,“ pravi drugi. „Le glej

ga, kako pobožno posluša.“ Janka je to zbadanje jezilo, pa se opre in reče svoji dobri ženi z oštrim glasom:

„Pojdi, ali pa semkaj sedi zraven mene; kjer je mož, naj bode tudi žena.“ Katinka si otare solze, kakor bi si pot obrisala, samo da ne draži moža, in prijazno reče njegovim pijanim tovaršem:

„Pozno je že, dragi ljudje, družina bi šla rada počivat. Kaj ne, da bote še drugi pot k nam prišli in nas obiskali?“

Pijanci krohotejo, Katinko je bilo sram, da odide, pa se odsodi, da bo zadnjo storila: Gre pa zaklene klet, vzame ključ k sebi in se z otrokom v hišo zapre.

„Janko, jaz grem,“ pravi kolar; „tvoja žena ima res nekaj prav. Jutri je tudi še en dan; bolje kaže, da pridemo spet drugi pot, leto ima veliko dni.“

„Ne bodi neumen, Jur“, ga pregovarja mlinar, „kdo bo na babo gledal, kaj poreče! Ženske so dolgih las, pa kratke pameti. Le grdo jo poglej, pa bo imela dež v očeh. Če pa res ne ostaneš, na noben način ne, te ne morem držati, samo en trenutek počakaj, da vsak, zavoljo spanca, za orehovo lupino, slivovca potegnemo, a potlej bomo spali kakor prasci.“

„Že velja“ reče logar, „le daj, da si grla

speremo, od vina se mi že v glavi vrti in buči kakor stare gosli“, pa krepko pogrka.

„Haj Tone! teci v klet, pa prinesi tisto steklenico, ki v kotu stoji in ki je v slamo zavita,“ kliče mlinar.

Dečko hitro zgine, pa se prikaže še hitreje, rekoč: „vrata so zaklenjena, ključ imajo pa gospodinja pri sebi!“

„Pasja vera“, mrmlja logar, „ko bi meni žena kaj tacega storila! No?“

„Hm, kaj čemo?“ reče kupec; „če so vrata zaklenjena, bodo pa odklenjena, kako? to pa mi znamo. Jaz že vem, kako je delati.“

„Pusti, pusti, Grabež,“ reče mlinar z Jarovine, „kaj boš ongavil, gremo pa k Debeljaku.“

„Da, da,“ reko vsi, „pa pojdimo k Debeljaku.“

„To jo bomo pa gospodinjini zasolili; bo videla, da nam ni treba njenega ključa.“

Janko vstane, omahoval je, še pravega koraka ni mogel storiti. Vsi zapalijo pipe, kolar pa logar vzameta Janka med-se in tako odidejo v Debeljakovo krčmo. Z Jarovine se je čulo divje petje:

Po volji živim,
Po volji počnem;
Pa pijem in skačem,
Da baba ne vé.

Sirota Katinka ni spala celo noč, nego prosila je Boga presrčno, naj ji pomaga. Razne

menjavali. Najhujše pa je bilo minuli petek 18. junija. Okoli poldneva so se začeli zbirati črni oblaki, blisk in grom sta prerabljevala skoraj celo uro že napojena tla obilnostno padajočemu dežju. Česar smo se bali, ni izostalo — toča namreč. Pokončala je poljske prideleke od Slavine začeni v vaseh Koče, Žeje, potem v St. Ivanu, v Matenji vasi in dalje pa nekoliko manj hudo v Rakitniku in proti postojnskemu Zalogu in Stari vasi. Žito so že pokosili in tudi sadje je vničeno.

Pred štirinajstimi dnevi 6. t. m., ko je milovanja vrednim in pomoči potrebnim Dolenjem se toliko škode naredilo, je pa strela vznemirila Postojno. Treščilo je bilo na razpotji, kjer se delete reška in tržaška cesta pri Kozarjih poleg postojnskega trga. Mitničar je imel železne verige, s katerimi je ceste zapiral ali odpiral, v sobo napeljane, da je lahko kar iz stanovanja rante vzdigoval. Po kosilu reče oče stareji hčeri, učenki četrtega razreda, da naj pomaga manjšemu bratu, ki ji še v prvem razredu, šolsko nalogo narediti. Ko pišeta nalogo pri mizi, vdari strela v mitnične rante, se vrže po verigah v sobo, raztrga na mizi papir in se nekako razdeli. En del skoči po roki učenke in naredivši rane na njej jo vrže na tla; drugi strelni del pa je skočil na glavo malemu dečku, mu zažgal lase, razruval kožo, naredil rane na vratu in ga vrgel po klopi. Bila sta oba kakor mrtva v nezavednosti. Oče, ki je sedel zunaj, prihiti prestrašen v sobo in vidi žalosten prizor. Učenka se je kmalo zavedla in začela govoriti, vendar pa ni mogla nikakor stati, ampak se je le opotekala. Hujše pa je bilo z dečkom. Ko je čez četrto ure prihitel zdravnik iz Postojne, je mislil, da je deček mrtev, ker se skoraj pol ure ni poznalo, da bi bila mu kaj žila. Še le proti večeru je začel nekoliko v nezavednosti govoriti. Ko pa se je drugo jutro prebudil, je bil že skoraj popolno zdrav, se ve da nekako bojazljiv. Sedaj obiskujeta že oba šolo in se jima drugzega ne pozna, kakor praske in rane; vesela pa pripovedujeta, kako je bilo strašno „takrat“, pa da jih je angelj varuh obvaroval.

Od Drave v začetku junija. (Črni madeži sedajnosti.) (Konec.) Ravno to velja tudi o biri. Zmiraj smo jo radovoljni in lahko od-

misli so jej parale blago srce, da je nje mili mož v tako slabi družini. Razujzdani pogovori, zasmeh nesramnih malovrednežev, to je srce hudo ranilo. Videla je, da nje mož je revež, sam na sebi dober, predober, pa da mora poginiti pri taci izmečkih. Kakor hitro dan zasvita, hiti po svojega moža. Gre na brdo, da bi videla tje na Jarovino. Gleda, kje bi bil, pa ga ni, nikjer ga ni ugledati — strah jo spreleti. Hitro če zapreči in poslati po njega, a nekoliko pomišlja, nevedoča, mu bode li prav ali ne. Naposled gre pred dvorišna vrata, pa oh, mili Bog, tukaj leži nesrečnik v nesnagi — obleka vsa zablatena, lasje razčopani, odrtega obraza, leži kakor svinja. Katinka ga zbudi in veliko ima govoriti, prositi, trpeti, preden osvinjanca spravi v posteljo. Bolan je bil skoro za smrt. Glava ga je bolela, da mu je hotela počiti; vse ga je bolelo. Zraven je pa še tako od jeze škripal in se pačil, pa oči vrtil, da nobenemu ni bilo moči pri njem ostati. Samo zvesta žena je bila pri njem, mu stregla, pa le ene gorjupe besede mu ni rekla. Pač ga je pa tolažila, pa tako ljubezljivo, da je bilo Janka samega sebe sram.

(Dalje prih.)

rajtovali, ker smo bili veseli, da smo se nesrečne desetine znebiti. Pa vedi ga Bog, kdo si je izmislil, da se mora ona odpraviti in v denarji plačevati. Kmetje so bili vsi zoper to, se ni nič oziralo ná nje. Kmet, ki je poprej dal župniku in mežnarju nekaj čez en vagan rnja (žita in ovsa), moral bi plačati zdaj za biro župniku 65 gld. in mežnarju 19 gld. in sicer naenkrat, ali (kakor se bo pri nas plačevalo,) v dvajsetih letih pri vradnji. Da je to lep znesek, to lahko vsak sprevidi, najbolj pa kmet, ki že revež tako ne ve včasi, kje mu glava stoji, ko premišlja, kako bi pošteno preživel svoje otroke, da bi jim krasti in gladu umirati ne bilo treba. Zato pa mora tudi brez vsmiljenja seči včasi po poslednji smreki v gozdu, če tudi vé, da bo došel zopet od vradnje ukaz, da se morajo prazni gozdi pogozditi. itd. Res je skoro že mogoče misliti, da bo naše nekdanje „košato“ Pohorje postalo v kratkem „golo“ Pohorje, če se gozdom ne bo bolj prizanašalo (zakaj se jim ne more, to že vemo,) pa temu v okom priti bo brez znižanja prevelikih bremen, ki jih morajo lastniki prenašati, težko mogoče. Dohajajo pač zaporedoma ukazi, katere kosove naj kmetje pogozdijo, in da se bo to od strani vradnje na stroške kmetov tudi zgodilo, pa naš kmet se jim le tužno nasmee, ker vé, kako malo vspeha da to pogozdarenje tudi v naših planinah ima. Na zapadni t. j. slovenegraški strani Pohorja, že več prostorov dalje časa pogozdarujejo, pa zares s prav slabim vspehom. Mlado sadičje, če še zeleni, vendar nič ne raste, in minula bodo stoletja, poprej ko bodo se na teh prostorih nahajali zopet pravi gozdi.

Velika napaka za naše kmete je tudi ta, da svojega glavnega prideleka, kjer je tisti še mogoč, — lesa ne morejo lahko tako, kakor bi bilo želeti, prodati. (Ne smem, ko že od tega govorim, še pozabiti opomniti, da se od vradnje že zahteva, da bi morali kmetje še od žag, v katerih včasi le kake mesece na leto deske in podobne stvari režejo, „erwerbschein“ imeti; torej še posebni davek plačevati.) Kar se tukaj lesa ureže, pokupijo ga nekaj barantavci, t. j. taki, ki ga potem po Dravi v dolnje kraje peljajo ali le peljati dajo. Ti pa gledaja prvič le na lasten žep, in so lahko njemu, ki se njim vdá, nevarni. To pa zategadel, ker ob času volitev na svoje podložne, kateri jim včasi več ali manj dolgujejo, močno vplivajo. Da so ti navadno nemškutarji ter pristaši oderuštva, tega skoro ni treba praviti, in to je mojim besedam zadostovalen komentar. — Drugi pa pošiljajo les zopet sami dol po železnici, pa tudi ti niso mnogo na boljšem. Kakor pajek svoje mreže, tako imajo nastavljene svoje „kljuftre“ tu židje in to glasoviti Hirschlerji v Pečuhu na Ogerskem. Kakó pa žid z onim, ki mu v pest pride, misli, to je že davno znano. Našim kmetom je žid že davno kot simbol oderuštva in goljufnosti. Plačujejo pa zmiraj tako, da še le potem pošlje za prvega denar, ko je že dva vagona lesa sprejel, in sicer toliko, kolikor se mu zljubi, kajti pri vsaki pošiljavi najde kakšno malenkost, ki mu je potem povod, vsaj nekaj od poprej obečanega plačila (cene) odtrgati. Da ljudje se zares čudijo, kako da more to biti, da bi morali biti res vsi ti Abrahamovi sinovi milijonarji, in sicer brez dela in truda, poštene ljudje pa goli in oglodani.

Vpraša se samo, ali bi se dalo tem nezgodam v okom priti? — Nu, vsaj deloma, samo da bi se le z začetkom ne odlašalo! Kar se prve reči tiče, bilo bi treba našim ljudem v raznih zadevah le nekaj več eneržije

in národnega ponosa. Kdor se vsacemu gosposko oblečenemu a nepoznanemu človeku vklanja in se takó prikupiti misli, tak sam vpogiba vrat v jarem tujstva. Le pomislimo, ali niso ravno ti, ki nas najhuje tlačijo, sami tujci? In s čem drugim smo jih privabili, kakor s svojo dvorljivostjo, kakor s tem, da nas je polila vsikdar rudečica, kadar nas je vprašal po naši národnosti, katero smo v taki priliki le navadno zatajili. Res da nismo po národnosti proslavljeni Angleži, Francozi ali Italijani, smo pa vendar poštene Slovenci, kateri bi se res ne smeli za kaj svoje narodnosti sramovati. Naj bi prebivali, p. našega središča, v naši deželi, namesto nas, Madjari, stavim, da bi se meje Slovanstva tako očitno ne krčile, kakor se to zdaj godi in se je godilo, ter bi tudi nemčurji svoje mreže tako daleč ne bili raztegnili. Od Madjarov, ki so sami brez bratov v Evropi, bi se morali mi učiti, kako je treba biti ponosnim na svoj narod, ter ne dati tujstvu toliko veljati; zatorej pa si zapomnimo samo to: da imamo tudi mi od nature pravico živeti kot narod, in da dokler se v tej stvari svoje sedanje razvade ne znebimo, bomo le zmiraj od tujstva zaničevani — sužnji. — Glede kupčije z lesom, bi se pa dala storiti morda kakšna zveza s srbskimi trgovci pa o tem enkrat pozneje. Za zdaj: zdravi!

Motnik 23. junija. — Hvala Bogu! otrešli smo se dolgotrajne more pritiskajočega lažiliberalizma, menim, da za vselej. To čuti vsak državoljub, vzlasti pa veselja srce igra tlačnemu Slovenu, da se je tej strupeni golazni okužena glava strla ter tisučeri oprosteh src vroče želje puhte k Najvišjemu, naj krepi in osrčuje nadepolno sadunosno delovanje vrlega ministra Taafeja in vseh njegovih somišljakov. Zavoljo tega je tudi naš trg in cela občina dne 23. junija izvolila za častne tržane in sosesčane: Ministra Taafeja, deželnega predsednika Andr. Winklerja in grofa Hohenwarta. Motivirati menda tega imenovanja skoro ne bi treba bilo. Vsak namreč, ki dandanes politično situacijo pozna, že ve, da je to naše imenovanje zaupnica obstoječi vladi, in sicer ne tolikanj, ter ne le za to, kar je že storila, temuč za to, kar je obetala, da bode storila in kar mi Slovenci želimo in upamo, da bode še za nas in za državo storila. Ministerski predsednik Taafe se je po večkrat energično izjavil, da hoče izvesti enakopravnost za vse narode v Avstriji in zato ima on vse naše simpatije, to tem bolj čem strastneje ga napadajo ti nemški elementi, kateri z vsem dejanjem kažejo, da jim ni nič za Avstrijo, če njihove nemško-liberalne livreje ne nosi. Zato želimo tudi Motničanje Taafejevemu ministerstvu dolg obstanek in srečen vspeh.

Ravno tako smo z veseljem pozdravili nastop domačina slovenskega, g. Winklerja, na deželni predsedniški stol in prve njegove besede in njegova dejanja so nam porok, da smo dobili ž njim pravega moža na čelo kranjske vlade; zatorej smo mu z omenjenim imenovanjem tudi svoje zaupanje izrekli; tudi tem rajši, ker slišimo, da bi rada protivila se mu tista mala in neznatna klika nemčurjev, o kateri želimo, da bi skoro povsod po Slovenskem popolnem uničena bila.

Grofa Hohenwartha blago podvzetje ob času njegovega ministerstva je slahernemu še v živem spominu, katero je, žali Bog! le prerano od velikonemškega birokratizma vničeno bilo. Zatoraj tudi njega imenovanje častnim občanom radostno pozdravljamo z vročo željo, naj bi le kmalo od prevzvišene strani zopet

poziv dobil, zasesti ministerski prestol ter odloženo podvzetje zopet na novo in bolj energično pričeti ter do konca izpeljati. K čemur Bog pomodi in sreča junaška! Omenjenim trem novoizvoljenim našim tržanom pa iz globine srca zakličemo iz meje Štirsk: Živili mnogaja leta! Živila sprava! Živila sloga!

Domače novice.

V Ljubljani, 26. junija.

(Postavo za odpravo duhovske bire) je gospodarski odsek že pretresal in sprejel. Poročevalec o nji v zbornici bo dr. Deu. Narodni udje odseka se specialnega razgovora o nji niso vdeležili.

(Slovenski govor gosp. Winklerja) pri banketu v Idriji je tako zbodel poročevalce nemških listov, da so po telegrafu zagnali krik nad tem, posebno v „N. Fr. Presse“ na Dunaji. V četrtek pa jih je „Laib. Ztg.“ prav energično in jedrnatno zavrnila rekši, da se temu vsaj noben pameten človek ne bo čudil, če kdo v slovenskem mestu slovenski govori. — Ti „nemci“ so res prav čudne živali.

(Za sprejem Hrvatov) se delajo v Ljubljani že priprave, tudi unanjih rodoljubov bo, kakor se nam je pravilo, več prišlo v Ljubljano in na Bled. Vsakako se je toraj nadjati lepih veselje.

(Za Dolenjce) po toči poškodovane napravi drevi pevsko društvo „Liedertafel“ v kazini koncert, pri katerem se bo pelo tudi nekaj slovenskih pesmi.

(„Kako sem se jaz likal“.) Na mnoga vprašanja odgovarjamo, da se bo ta „Slovenčev“ podlistek, popravljen in dopolnjen, začel posebej tiskati brž po končanem zborovanji deželnega zbora kranjskega.

Razne reči.

— Tisučletnico slovenskega jezika slavi mesto Črnomelj v nedeljo 27. t. m. s to-le slovesnostjo. 1. Ob 10. uri zjutraj slovesna sveta maša. 2. Ob 3. uri popoldne skupni izlet na griček k sv. Jožefu. 3. Ples na prostem. 4. Šaljiva loterija. 5. Umeteljni ogenj. 6. Veliki kres. — Med posameznimi točkami bode petje.

— Puškinov spomenik, ki se je letos v Moskvi odkril, je izdelan iz bronze naredil ga je kipar Opokušin; ozaljavje priredil je stavbar Bogomolov. Podoba je trikrat več od prave človeške velikosti.

Deželni zbor kranjski.

Peta seja 24. junija.

Vladna predloga postave o nekterih naredbah za povzdigo ribštva v notranjih vodah se izroči gospodarskemu odseku.

Pri poročilu gospodarskega odseka o vladni predlogi postave zaradi plačevanja za opravila vsled zakaseno napovedanih zemljišno odveznih pravic, o katerem odsek nasvetuje, da bi se ne še dokončana zemljišno-odvezna opravila dovršila brez daljnih stroškov dotičnega zaklada, se oglasi poslanec gosp. Robič z željo, da bi se z gozdi vred vravnale tudi zadeve pašnikov na Gorenjskem, kakor je to na Goriškem, ter požurilo odvezno opravilo sploh.

Deželni predsednik g. Winkler odgovori na to slovenski, da zavoljo svojega še kratkega bivanja na Kranjskem pač ni mogel še natančno poizvedeti, kako daleč da je delo dospelo, a da bo, ker ta reč zdaj trpi že 22. leto, odslej dal si vsak mesec poročati o stanju

delu in gledal na to, da se kolikor moč naglo vrši. Zbornica zakliče tem besedam „dobro!“

Poročilo odbora o postavi zaradi iztirjevanja denarnih plačil od občin in skladnih družb se izroči gospodarskemu odseku.

Pri poročilu odseka za pregledovanje letnega poročila deželnega odbora, o katerem odsek nasvetuje, da bi se pri iztirjevanji davka od zneskov do 5 gold. za opomin ne računilo več pristojbine, ko 10 kr., se oglasi gospod Pfeifer, rekoč, da se zdaj ta pristojbina računa na 1 gl. 5 kr. in če ima kdo na pr. štiri davčne knjižice in se dá po štirikrat opominjati, mu pride na leto plačati od vsake po 4 gold. 20 kr. Toraj so eksekutorji le umetno povišan davek posebno za dolenjsko stran, kjer ljudje zavoljo uboštva z davki vedno zaostajajo. — Predlog odseka se sprejme.

Pride na vrsto poročilo istega odseka o obrokih, kdaj naj se zemljiščni in hišni davek plačuje. Odsek predlaga za obroke 15. dan februarja, avgusta in novembra, za davek od hišne najemščine pa 15. dan februarja, maja, avgusta in novembra; tirjati se sme davek že brž drugi dan.

Poslanec gosp. Detelja dokazuje, kako neprijetni so ti obroki davkoplačevalcem ter predlaga, naj bi se obroki določili s 1. marcem, 1. septembrom in 1. decembrom ter obrok, s katerim se smejo začeti iztirjevati, če se v tem času ne plačajo, raztegne na 4 tedne.

Poslanec g. Navratil želi za vinske kraje le po dva obroka na leto, namreč februarja in novembra, gosp. Lavrenčič ta predlog krepko podpira. Baron Apfaltrern bi rad prej zvedel, kaj vlada misli o teh predlogih, dež. predsednik g. Winkler misli, da vlada temu menda ne bo nasprotovala, gosp. Navratil želi, da bi se davek na Dolenjskem vsaj do jeseni ne iztirjeval, ker to ljudi ob posestvo spravlja. Na to stavi baron Apfaltrern predlog, naj se ta reč odloži, da se bo pozvedelo mnenje vlade. Dr. Poklukar pravi, da bi se strinjal z Apfaltrernovim predlogom, če bi šlo tu za kako postavo; tu pa gre le za želje, ktere naj vladi izrečemo. Dežman nasprotuje Deteljinemu in Navratilovemu predlogu, češ, da je davkov treba tudi za cestne in druge odbore, kateri komaj čakajo na denar in vedno z deželnega zaklada prosijo predplače (posojil). Dr. Vošnjak ugovarja temu, poročevalec grof Thurn meni, da bi se državna mašina vstavila, če bi jej dohodki z davkov ne dotekali tako, kakor jih potrebuje, vendar zoper nasvete g. Detelje in Navratila nima ugovora.

Pri glasovanji se Apfaltrernov predlog zavrne, predloga gosp. Detelje in Navratila pa se sprejmeta z večino.

Poslanec g. Klun poroča o deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu in stavi v imenu odseka nasvete, da bi vodja te šole o počitnicah bil popotni učitelj na Dolenjskem, da bi se izdala po domače pisana knjiga o vinoreji s podobami, ktero naj preskrbi deželni odbor s kmetijsko družbo vred, da bi deželni odbor prosil še daljne podpore 2000 gold. za to šolo od ministerstva in da bi se pri odajanji ustanov učencem ne gledalo toliko samo na revščino.

Vit. Gutmannsthal povdarja potrebo popotnega učitelja za dolenjsko stran, ker za posebno kmetijsko šolo na Dolenjskem dežela nima dosti denarja, in podpira ta predlog odsekov.

Dr. Bleiweis potoži, kako se je on potezal že za kmetijsko šolo in popotnega učitelja na Dolenjskem, pa za prvo nikdar ni bilo denarja, o drugem pa so nasprotniki rekli, da bo na-

rodni misijonar po deželi. Ti gospodje ne marajo nič za kmeta, njih načelo je: „kmet plačuj, uči se nemščine po šolah in sprejemaj nemške dopise z uradov.“ Zato zdaj nimamo ne kmetijske šole, ne popotnega učitelja. Na učiteljski pripravnici tudi ni nobenega strokovnjaka za podučevanje v kmetijstvu, kako bodo toraj učitelji na kmetih učili to stroko, če sami nič ne znajo! Zato se je kmetijska družba že obrnila do ministerstva poljedelstva in došel jej je jako ugoden odgovor v tem smislu, da se bo za učitelja kmetijstva na pripravnici že skrbelo, a najboljšo bi bilo, če bi ga dežela v službo vzela, da bi o šolski dobi podučeval na pripravnici, o počitnicah pa bi bil popotni učitelj; za plačo bo ministerstvo dalo primerne podpore. Tak učitelj bi ne podučeval samo o vinoreji, marveč o vseh strokah kmetijstva, ker je v deželi vinogradov le 17.000 oralov, a 150.000 oralov druge zemlje. Slednjič stavi predlog, naj bi deželni odbor skrbel za kmetijske šole po deželi in sklical k posebnemu shodu v posvetovanje odličnejše strokovnjake v tej zadevi.

Dežman kritizira vipavsko šolo in stavi predlog, da bi se dr. Bleiweisov nasvet izročil posebnemu odseku v pretres, vit. Gutmannsthal ostane pri odsekovem predlogu, poslanec Pakiž podpira dr. Bleiweisov predlog, ker je poduka treba ne le vinorejcem, marveč vsakemu kmetu v raznih strokah. Dr. Poklukar nasvetuje, naj bi se oba predloga izročila odseku za pretres in poročanje, dr. Bleiweis pravi, da se lahko tako naredi, da bo učitelj za vinorejo iz slapske šole, učitelj kmetijstva pa iz pripravnišča. Poročevalec gosp. Klun misli, da bi se oba nasveta, dr. Bleiweisov in odsekov, lahko sprejela za specialno obravnavo. Slednjič se dr. Bleiweisov predlog s prvim delom odsekovnega izroči gospodarskemu odseku v pretres, drugi nasveti odsekov pa se sprejmo.

Po vsem tem se seja sklene. Šesta seja bo v ponedeljek 28. t. m.

Telegrafične denarne cene 26. junija.

Papirna renta 73.65 — Sreberna renta 74.25 — Zlata renta 89.80 — 1860letno državno posojilo 132.25 Bankine akcije 833 — Kreditne akcije 280.25 — London 117.55 — — Ces. kr. cekini 5.54. — 20-frankov 9.36.

Zoper

protin in putiko

je dobro zdravilo zelišna voda, ki se imenuje

basorin,

ki je potrjena od cesarja, in jo izdeluje

Franz Wilhelm,
lekar v Neunkirchen.

To zdravilo so zdravniki pregledali in potem je dobilo od cesarja Franca Jožefa I. posebne pravice. S to vodo se mora človek od zunaj trdo pomazati (poribati), ter ima moč, da trganje ustavi, kri pomiri, bolečine utiši, ter je dobro zdravilo zoper slabe živce, zoper slabost in bolečine v udih, zoper protin, trganje, putiko, glavobol, omotico, bruhanje v ušesih, bolečine v križu, zoper slabe in utrujene noge, (posebno dobro za gojzdarje, vojake); tudi če človeka v straneh bóde, če ga trga v nogah, in enakih bolečinah je ta voda dobra za mazanje.

Flašica z zdravniškim navodom in z zavitkom vred velja 1 gl. 20 kr.

Na prodaj jo ima

(14)

Peter Lassnik v Ljubljani.